

TABAKO GAMINIŲ, SU TABAKO GAMINIAIS
SUSIJUSIŲ GAMINIŲ IR ALKOHOLINIŲ
GĖRIMŲ MAŽMENINĖS PREKYBOS VIETŲ
IŠSIDĖSTYMO PAGAL SAVIVALDYBIŲ
IŠDUOTAS LICENCIJAS 2022 METŲ TYRIMAS

Parengė

Violeta Verseckienė

Tabako, alkoholio, narkotinių
ir psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vedėja

Rita Vaitiekūnaitė

Tabako, alkoholio, narkotinių ir
psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vyriausioji specialistė

TURINYS

1. 2022 m. mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tyrimas.....	3
1.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo tendencijos.....	3
1.2. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis apžvalga.....	4
1.3. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių.....	6
1.4. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvos miestuose, kurortiniuose miestuose ir rajonuose pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių.....	6
1.5. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonų ir miestų savivaldybėse apžvalga.....	10
1.6. Sezoninių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga	12
1.7. Vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga.....	13
2. 2022 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais vietų išsidėstymo tyrimas.....	15
2.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos.....	15
2.2. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių.....	16
2.3. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose.....	16
2.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais savivaldybėse.apžvalga.....	18

3. 2022 m. mažmeninės prekybos su tabako gaminiais susijusiais gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais tyrimas.....	21
4. Išvados.....	23

1. 2022 m. mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tyrimas

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) 2022 metais atliko mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo Lietuvoje tankumo tyrimą, pagal savivaldybių pateiktą informaciją 2022 m. birželio 30 d. (toliau – 2022 m.) į VĮ Registrų centras Licencijų informacinę sistemą (www.licencijavimas.lt) apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

Tyrimo tikslas – įvertinti išduotų ir galiojančių 2022 m. birželio 30 d. licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (toliau – licencija) skaičių, jo kitimo tendencijas, licencijų skaičių miestų ir rajonų savivaldybėse, licencijų pasiskirstymą pagal veiklos rūšis, taip pat įvertinti kiek gyventojų tenka vienai licencijai Lietuvos Respublikoje bei atskiruose miestuose ir rajonuose, alkoholinių gėrimų pagal vienai licencijai tenkantį gyventojų skaičių prieinamumo (toliau – prieinamumas) kitimą. Taip pat tyrimo metu surinkta ir apibendrinta informacija apie licencijų galiojimo sustabdymą, licencijų panaikinimą, išduotas sezonines ir vienkartinės licencijas savivaldybėse (nuo 2021 m. liepos 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d.).

Tyrimo įvertinti Departamento surinkti duomenys apie savivaldybių išduotas licencijas nuo 2011 iki 2022 metų (žr. 1 lentelę).

1.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo tendencijos

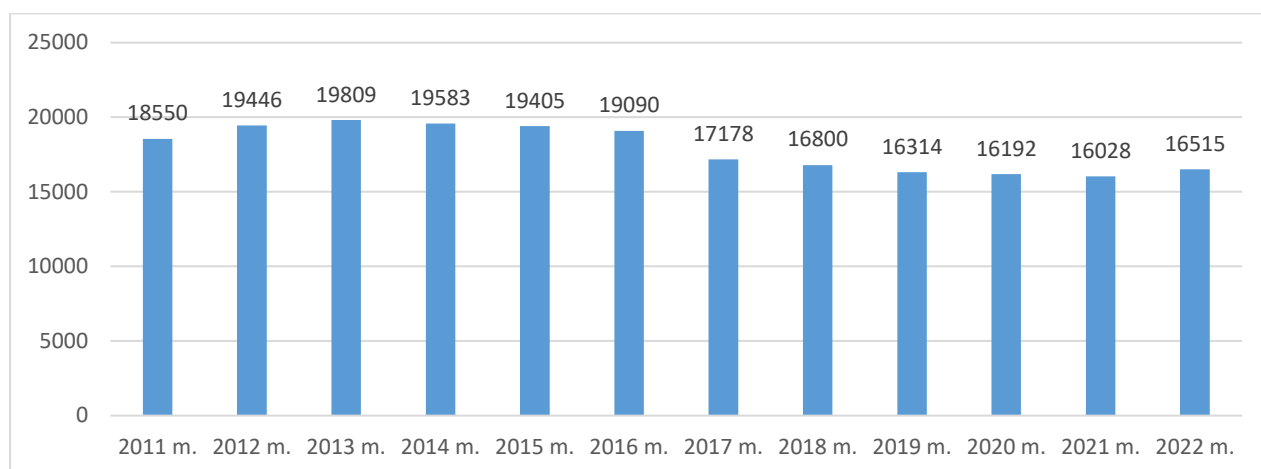
VĮ Registrų centro Licencijų informacinės sistemos www.licencijavimas.lt duomenimis, Lietuvoje 2022 m. birželio 30 d. galiojo 16515 licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

1 lentelė. 2011 – 2022 m. galiojusios licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais

Metai	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Licencijų skaičius	18550	19446	19809	19583	19405	19090	17178	16800	16314	16192	16028	16515

Departamentas duomenis apie savivaldybių išduotas ir galiojančias licencijas renka nuo 2003 metų, tačiau dėl ilgo laikotarpio, informacija apie galiojančias licencijas pateikta nuo 2011 metų. Tiriamuoju laikotarpiu – 2022 m. išduotų galiojančių licencijų skaičius, palyginti su 2021 m., padidėjo 487 licencijomis, arba 3 procentais.

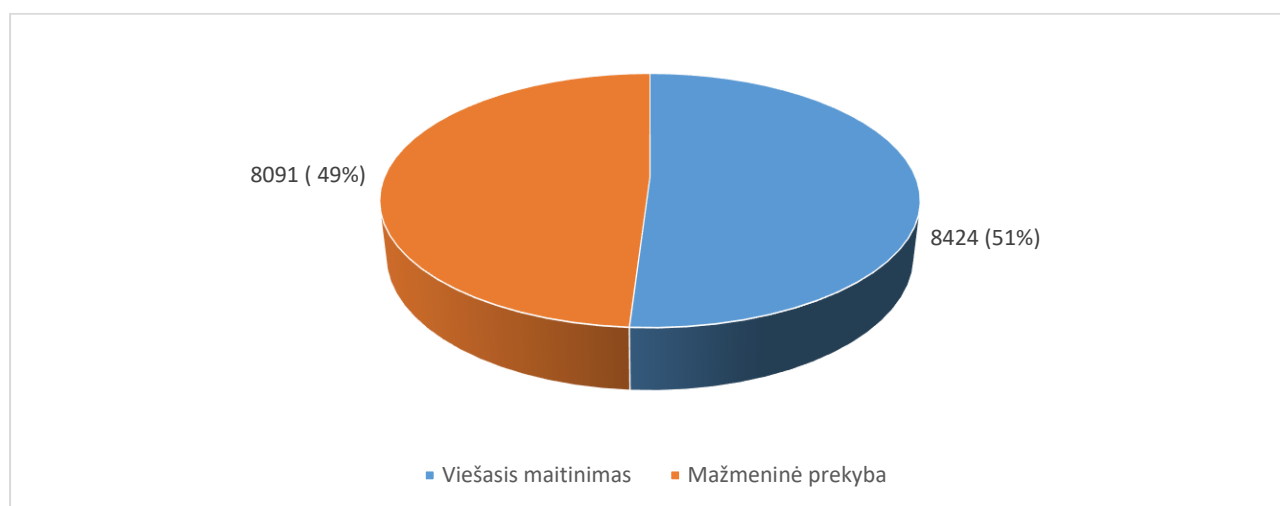
1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimo 2011 – 2022 m. dinamika

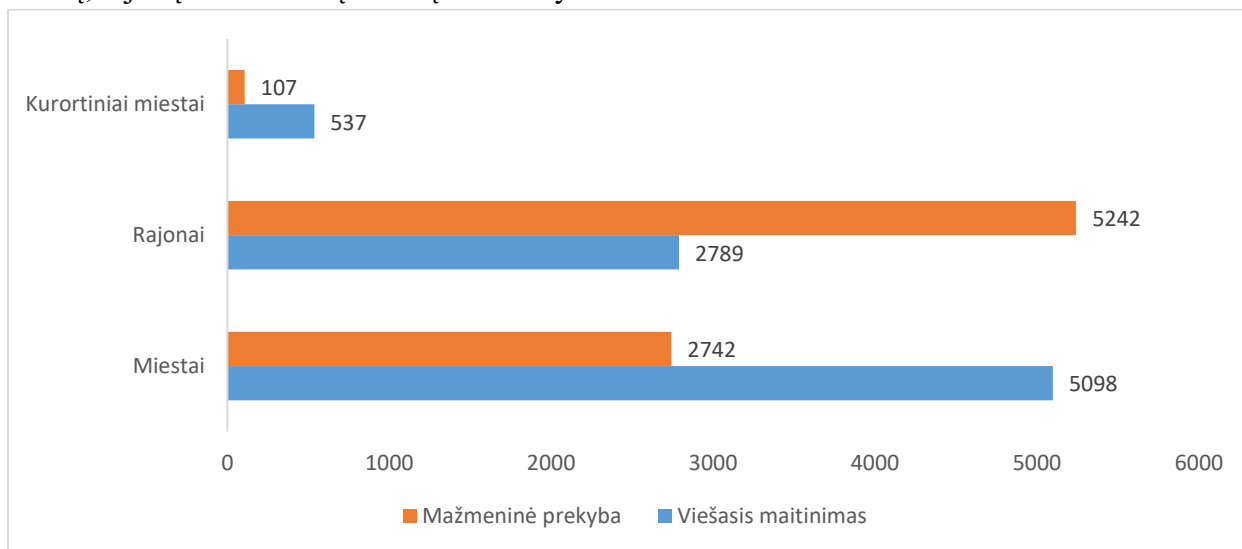
1.2. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis apžvalga

Išanalizavus ir susisteminus LIS duomenis, 2022 m. birželio 30 d. galiojo 8424 licencijos išduotos viešojo maitinimo įmonėms ir 8091 licencija - mažmeninės prekybos įmonėms (2 pav.), t. y licencijų skaičius viešojo maitinimo įmonėse sudaro 51 proc. o mažmeninės prekybos įmonėse 49 proc.

2 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas Lietuvoje pagal veiklos rūšis 2022 m. birželio 30 d.

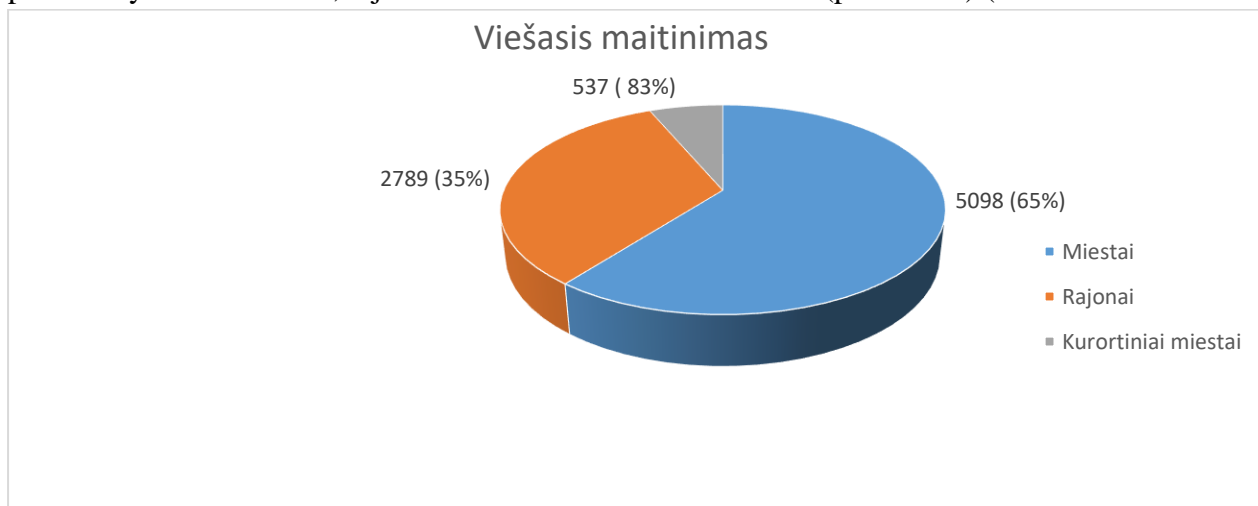

3 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais pasiskirstymas pagal veiklos rūšis miestų, rajonų ir kurortinių miestų savivaldybėse 2022 m.

Įvertinus 3 pav. pateiktus duomenis, matyti, kad 2022 m. birželio 30 d. miestuose galiojo 5098 licencijos išduotos viešojo maitinimo įmonėms ir 2742 licencijos – mažmeninės prekybos įmonėms, rajonų savivaldybėse – 2789 licencijos viešojo maitinimo įmonėms ir 5242 licencijos mažmeninės prekybos įmonėms, kurortinių miestų savivaldybėse 537 licencijos viešojo maitinimo įmonėms ir 107 licencijos – mažmeninės prekybos įmonėms. 4 paveiksle matyti, kad išduotų licencijų viešojo maitinimo įmonėms skaičius kurortiniuose miestuose sudaro 83 procentus, miestuose - 65 proc. rajonuose – tik 35 proc. nuo visų išduotų licencijų skaičiaus.

4 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais viešojo maitinimo įmonėse pasiskirstymas miestuose, rajonuose ir kurortiniuose miestuose (procentais) (2022 m. birželio 30 d.)

5 paveiksle matyti, kad išduotų licencijų mažmeninės prekybos įmonėms skaičius kurortiniuose miestuose sudaro 17 proc., miestuose – 35 proc., rajonuose – 65 proc. nuo visų išduotų licencijų skaičiaus.

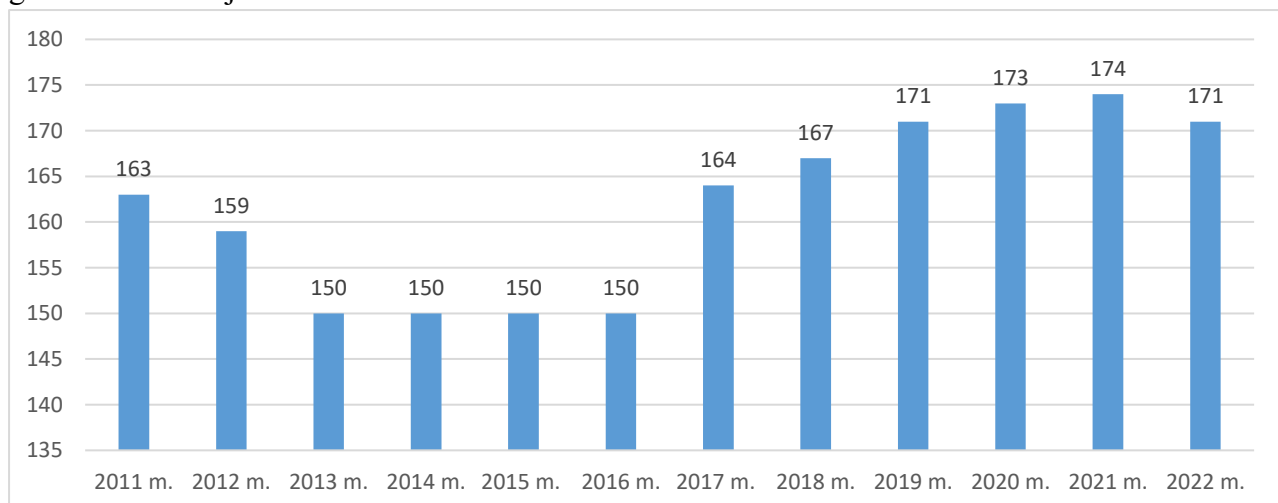
5 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais mažmeninės prekybos įmonėse pasiskirstymas miestuose, rajonuose ir kurortiniuose miestuose (procentais) (2022 m. birželio 30 d.)

1.3. Alkoholinių gėrimų prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantį gyventojų skaičių

Departamentas, surinkęs informaciją apie išduotas galiojančias licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, įvertino gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Iš pateikto 6 pav. matyti, kad alkoholinių gėrimų prieinamumas 2022 metais padidėjo. Jeigu 2021 metais vienai licencijai teko 174 gyventojai, tai 2022 metais – 171 gyventojas.

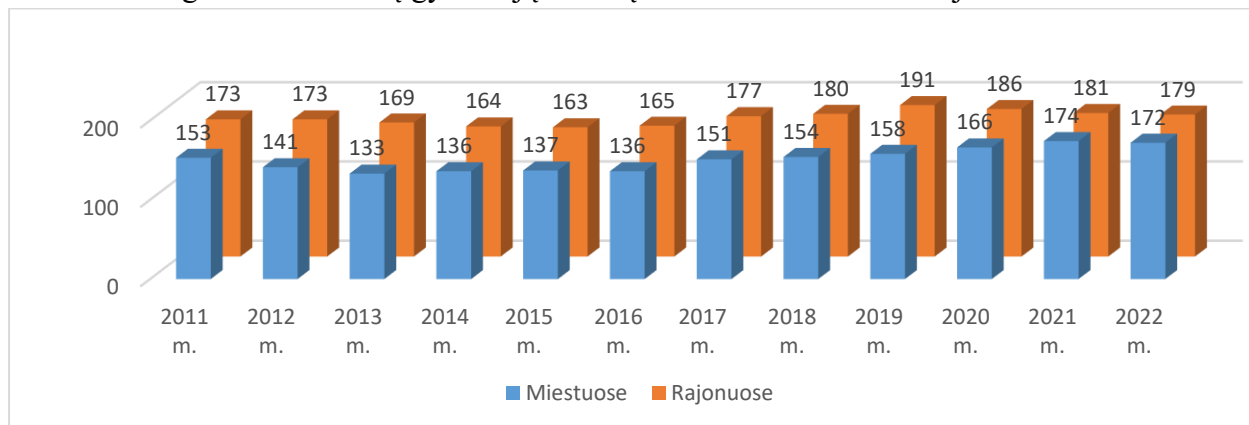
6 pav. Gyventojų skaičius tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais Lietuvoje 2011-2022 m.

1.4. Alkoholinių gėrimų prieinamumas Lietuvos miestuose, kurortiniuose miestuose ir rajonuose pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkanti gyventojų skaičių

Departamentas palygino alkoholinių gėrimų prieinamumą Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2022 metais.

7 pav. Alkoholinių gėrimų prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2022 m.

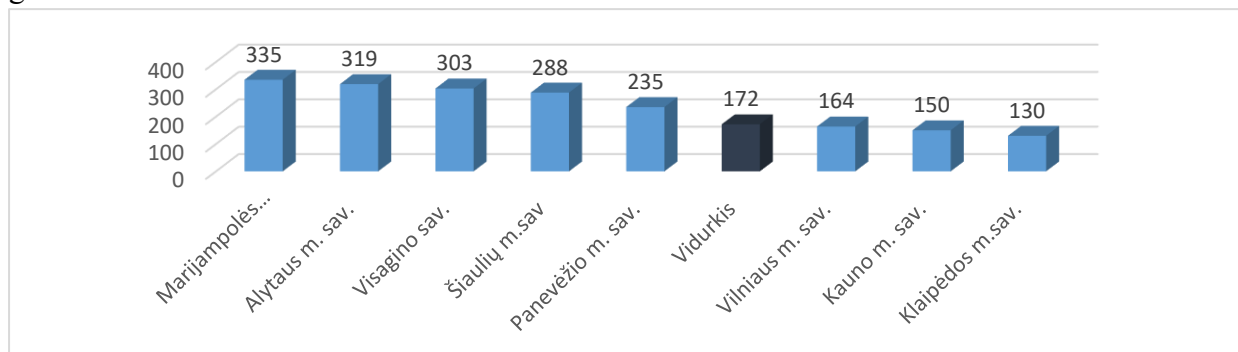

Alkoholinių gėrimų prieinamumas 2022 metais, lyginant su 2021 metais, Lietuvos miestuose ir rajonuose – padidėjo.

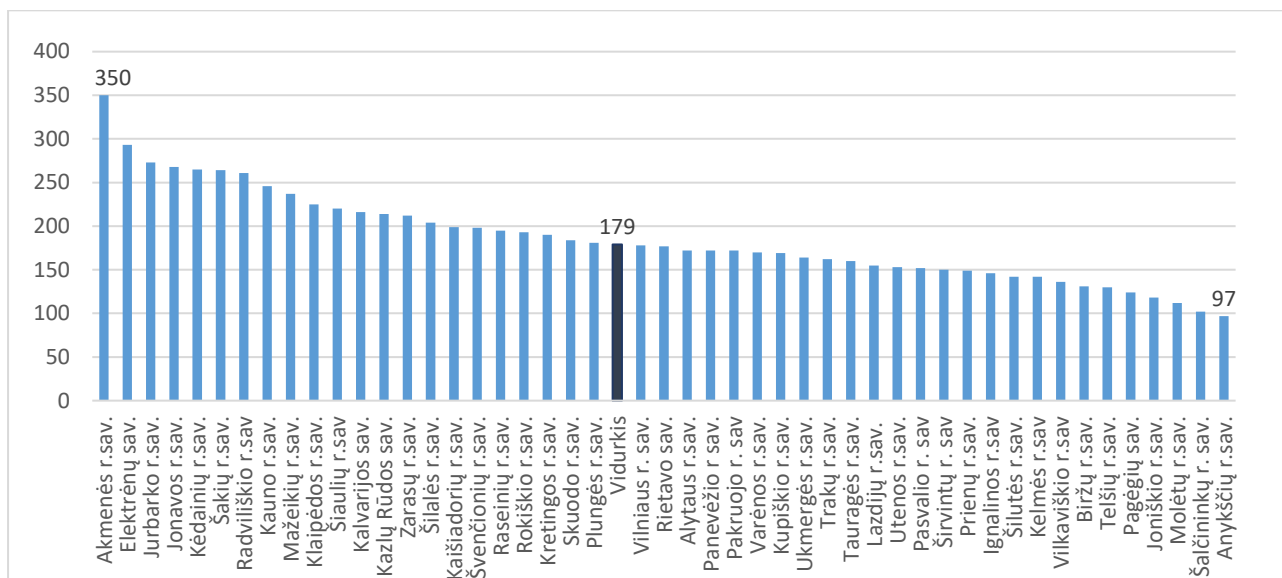
2021 metais miestų savivaldybėse vienai licencijai teko 174 gyventojai, 2022 metais – 172 gyventojai. 2021 metais rajonų savivaldybėse vienai licencijai teko 181 gyventojas, 2022 metais – 179 gyventojai (žr. 7 pav.). Alkoholinių gėrimų prieinamumo didėjimą miestų ir rajonų savivaldybėse sąlygojo padidėjęs išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius.

Departamentas palygino alkoholinių gėrimų prieinamumą miestuose 2022 metais: mažiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas yra Marijampolėje – 335 gyventojai tenka vienai licencijai (2021 m. – 328), didžiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas yra Klaipėdoje – 130 gyventojų (2021 m. – 125 gyventojai) (žr. 8 pav.).

8 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais miestuose 2022 m.

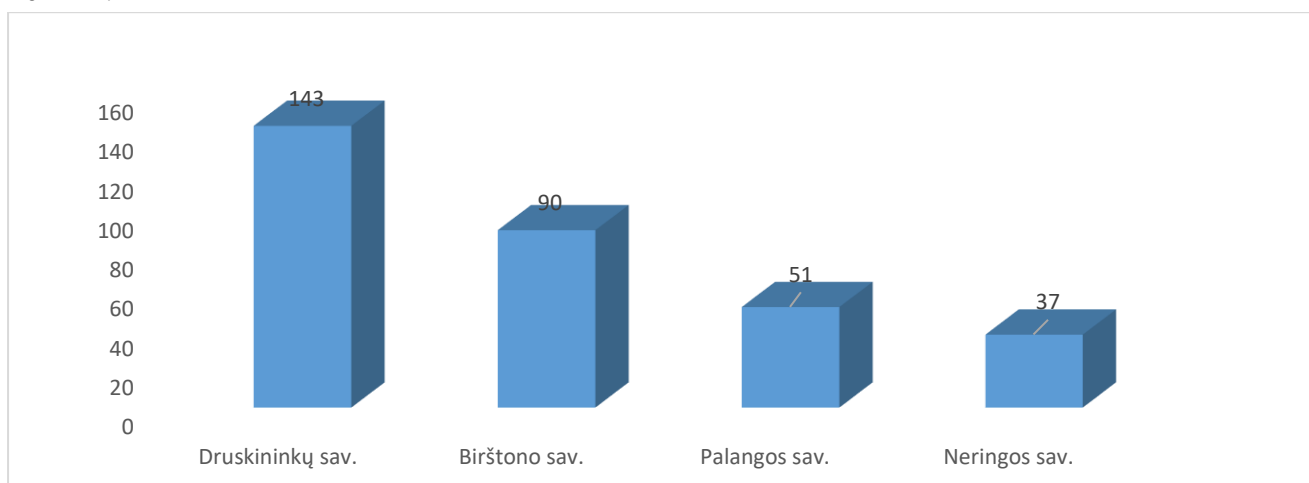
9 pav. Gyventojų skaičius tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonuose (2022 m.)

Vertinant alkoholinių gėrimų prieinamumą rajonuose, 2022 metais mažiausias alkoholinių gėrimų prieinamumas Akmenės rajono savivaldybėje – 350 gyventojų tenka vienai licencijai (2021 metais - 341 gyventojas), Elektrėnų savivaldybėje – 309 gyventojų tenka vienai licencijai (2021 metais – 293 gyventojai), didžiausias – Anykščių rajono savivaldybėje – 97 gyventojai vienai licencijai (2021 metais – 96 gyventojai), Šalčininkų rajono savivaldybėje – 102 gyventojai vienai licencijai (2021 m. – 104 gyventojai) (žr. 9 pav.).

Atsižvelgiant į kurortinių miestų specifika, alkoholinių gėrimų prieinamumas kurortuose, pateiktas atskirai.

10 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai alkoholinių gėrimų licencijai kurortiniuose miestuose 2022 m.

Alkoholinių gėrimų prieinamumas kurortiniuose miestuose gerokai didesnis, negu vidutinis Lietuvoje. Jeigu 2022 m. vidutinis alkoholinių gėrimų prieinamumas Lietuvoje yra 171 gyventojas vienai licencijai, tai, neįskaičiuojant sezoninių licencijų, Neringoje – vienai licencijai

tenka 37 gyventojai (2021 m. – 35), Druskininkuose - 143 gyventojai (2021 m. – 144 gyventojai), (žr. 10 pav.).

Tiriamuoju laikotarpiu 11 miestų ir rajonų savivaldybių sumažėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, skaičiuojant kiek gyventojų tenka 1 licencijai.

2 lentelė. Lietuvos savivaldybės, kuriose 2022 m. sumažėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, lyginant su 2021 m.

Eil. Nr.	Rajonų savivaldybės	1-ai licencijai tenka gyventojų 2022 m. birželio 30 d.	1-ai licencijai tenka gyventojų 2021 m. birželio 30 d.
1	Akmenės r. sav.	350	341
2	Marijampolės sav.	335	328
3	Jurbarko r. sav.	273	265
4	Radviliškio r. sav.	261	254
5	Mažeikių r. sav.	237	220
6	Panevėžio r. sav.	235	230
7.	Švenčionių r. sav.	198	190
8.	Tauragės r. sav.	160	156
9.	Kauno m. sav.	150	146
10.	Širvintų r. sav.	150	140
11.	Klaipėdos m. sav.	130	125

2 lentelėje matyti, kad Akmenės rajono savivaldybėje alkoholinių gėrimų prieinamumas sumažėjo iki 350 gyventojų vienai licencijai (2021 metais – 341 gyventojas), Marijampolėje – 335 gyventojai (2021 metais buvo 328 gyventojai).

Žemiau pateikiami duomenys tų Lietuvos savivaldybių, kuriose alkoholinių gėrimų prieinamumas, skaičiuojant vienai licencijai tenkantį gyventojų skaičių, padidėjo arba nesikeitė (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Lietuvos savivaldybės, kuriose 2022 metais padidėjo alkoholinių gėrimų prieinamumas, palyginti su 2021 m.

Eil. Nr.	Rajono savivaldybė	1-ai licencijai tenka gyventojų 2022 m. birželio 30 d.	1-ai licencijai tenka gyventojų 2021 m. birželio 30 d.
1.	Alytaus m. sav.	319	322
2.	Visagino sav.	303	305
3.	Elektrėnų sav.	293	309
4.	Šiaulių m. sav.	288	287
5.	Jonavos r. sav.	268	275
6.	Kėdainių r. sav.	265	264
7.	Šakių r. sav.	264	265
8.	Kauno r. sav.	246	260
9.	Klaipėdos r. sav.	225	237
10.	Šiaulių r. sav.	220	234
11.	Kalvarijos sav.	216	219
12.	Kazlų Rūdos sav.	214	226
13.	Zarasų r. sav.	212	216
14.	Šilalės r. sav.	204	208
15.	Kaišiadorių r. sav.	199	201

16.	Raseinių r. sav.	195	199
17.	Rokiškio r. sav.	193	201
18.	Kretingos r. sav.	190	194
19.	Skuodo r. sav.	184	182
20.	Plungės r. sav.	181	181
21.	Vilniaus r. sav.	178	189
22.	Rietavo sav.	177	177
23.	Alytaus r. sav.	172	177
24.	Pakruojo r. sav.	172	175
25.	Panevėžio r. sav.	172	170
	VIDURKIS	171	174
26.	Varėnos r. sav.	170	174
27.	Kupiškio r. sav.	169	168
28.	Vilniaus m. sav.	164	174
29.	Ukmergės r. sav.	164	163
30.	Trakų r. sav.	162	168
31.	Lazdijų r. sav.	155	152
32.	Utenos r. sav.	153	150
33.	Pasvalio r. sav.	152	158
34.	Prienų r. sav.	149	149
35.	Ignalinos r. sav.	146	152
36.	Druskininkų sav.	143	144
37.	Kelmės r. sav.	142	145
38.	Šilutės r. sav.	142	141
39.	Vilkaviškio r. sav.	136	134
40.	Biržų r. sav.	131	130
41.	Telšių r. sav.	130	133
42.	Pagėgių sav.	124	125
43.	Joniškio r. sav.	118	121
44.	Molėtų r. sav.	112	116
45.	Šalčininkų r. sav.	102	104
46.	Anykščių r. sav.	97	96
47.	Birštono sav.	90	91
48.	Palangos sav.	51	53
49.	Neringos sav.	37	35

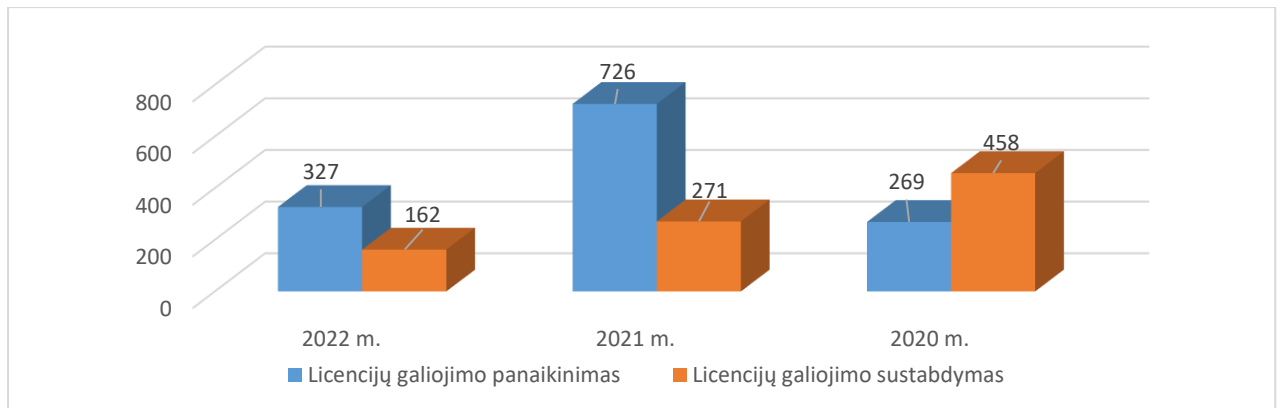
Iš pateiktos lentelės matyti, kad daugelyje miestų ir rajonų savivaldybių alkoholinių gėrimų prieinamumas ne tik didesnis nei vidutinis Lietuvoje, bet ir kasmet didėja. Tokią situaciją sąlygoja tai, kad savivaldybėse gyventojų skaičius mažėja, o prekybos vietų alkoholiniais gėrimais skaičius didėja.

1.5. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais rajonų ir miestų savivaldybėse apžvalga

Departamentas, atlikęs mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais vietų išsidėstymo tyrimą, rekomenduoja savivaldybėms pasinaudoti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 18⁶ straipsnio 7 punkto, 34 straipsnio 19 punkto 8 dalies nuostatomis ir sustabdyti ar panaikinti licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais galiojimą tų įmonių, kurios nevykdo veiklos.

Departamentas surinko ir susistemino turimą informaciją apie sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičių 2020-2022 metais.

11 pav. Panaikintų ir sustabdytų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2020 – 2022 m.

11 paveiksle pateiktas palyginimas apie 2020 – 2022 m. sustabdytas ir panaikintas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Laikotarpiu nuo 2021-07-01 iki 2022-06-30 savivaldybės sustabdė 162 licencijų galiojimą ir panaikino – 327 licencijų galiojimą.

4 lentelė. Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius savivaldybėse 2022 m.

Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius			
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonės nevykdo veiklos	Kitais atvejais
1	Kauno m. sav.	99	1	44	54
2	Neringos r. sav.	10	0	10	0
3	Mažeikių r. sav.	6	0	6	0
4	Vilniaus m. sav.	6	0	6	0
5	Raseinių r. sav.	5	5	0	0
6	Marijampolės sav.	5	5	0	0
7	Kitos savivaldybės	31	11	20	0
	Iš viso	162	22	86	54

Iš 162 licencijų galiojimo sustabdymo atvejų, net 99 licencijų galiojimą sustabdė Kauno m. savivaldybė, iš jų 54 licencijų galiojimas sustabdytas panaikintus maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą.

5 lentelė. Panaikintų licencijų skaičius savivaldybėse 2022 metais

Eil. Nr.	Miestų ir rajonų savivaldybės	Panaikintų licencijų skaičius				
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą panaikinti licencijos galiojimą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Įmonė likviduota ar išregistruota	Kitais atvejais
1.	Vilniaus m. sav.	119	0	52	67	0
2.	Klaipėdos m. sav.	51	0	51	0	0
3.	Mažeikių r. sav.	19	8	5	6	0
4.	Tauragės r. sav.	13	1	0	12	0
5.	Neringos r. sav.	12	0	0	12	0
6.	Kauno m. sav.	10	9	0	1	0
7.	Palangos sav.	9	0	9	0	0
8.	Radviliškio r. sav.	9	2	0	7	0
9.	Šiaulių m. sav.	9	4	0	5	0
10.	Anykščių r. sav.	9	9	0	0	0
11.	Kaišiadorių r. sav.	8	1	1	6	0
12.	Marijampolės sav.	7	4	0	3	0
13.	Kitos savivaldybės	52	13	22	17	0
		327	51	140	136	0

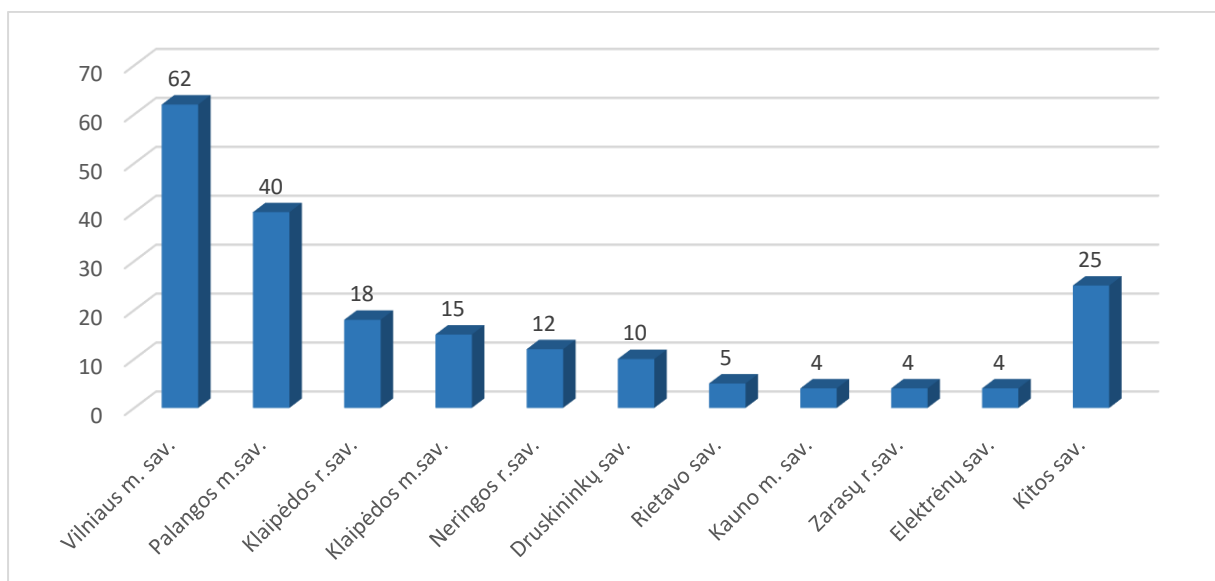
2022 metais savivaldybės panaikino 327 licencijų galiojimą, iš jų - 140 licencijų galiojimas panaikintas, kai įmonės nevykdo veiklos, 136 licencijų galiojimas panaikintas kai įmonės likviduotos arba išregistruotos. Daugiausiai licencijų galiojimą panaikino Vilniaus miesto (119 licencijų) ir Klaipėdos miesto (51 licencija) savivaldybės.

1.6. Sezoninių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga

2020 m. liepos 16 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui Nr. 817 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 D. nutarimo Nr. 618 „Dėl Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo, Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklėse nustatyta nauja licencijos rūšis - verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, kurortinio, poilsio ir turizmo sezonų laikotarpiu.

Nuo 2021 m. liepos 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d. buvo išduota 199 licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, kurortinio, poilsio ir turizmo sezonų laikotarpiu. Iš pateikto 12 pav. matyti, kad daugiausia šios rūšies licencijų išduota Vilniaus mieste – 62, Palangos savivaldybėje – 40.

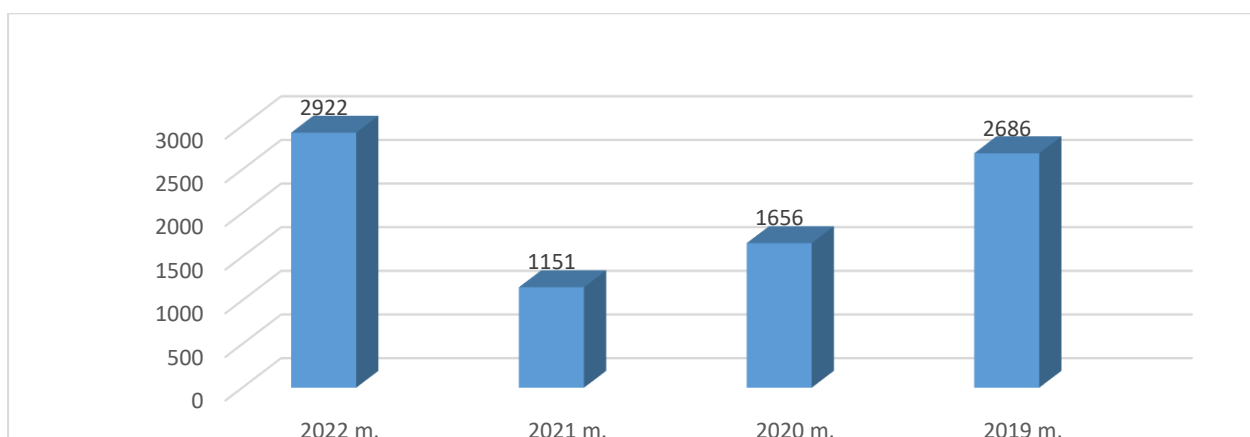
12 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, kurortinio, poilsio ir turizmo sezonu skaičius 2022 metais

1.7. Vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais savivaldybėse apžvalga

Departamentas išanalizavo išduotų vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais 2019-2022 metais skaičiaus kitimą.

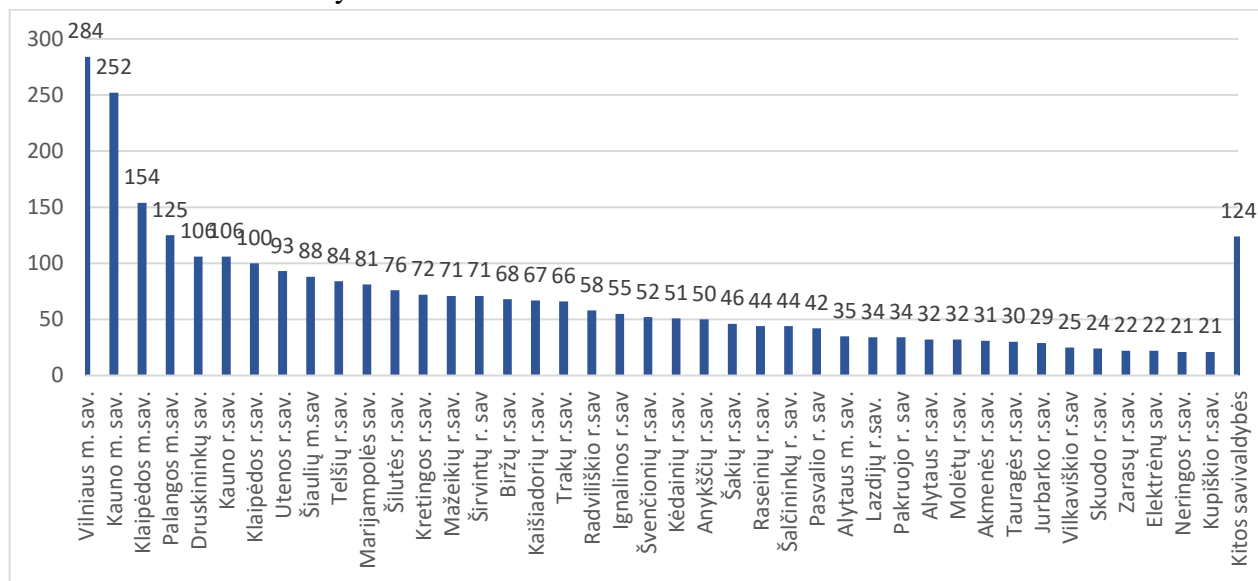
13 pav. Vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičiaus kitimas 2019-2022 metais

Iš pateikto 13 pav. matyti, kad 2022 m. vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išduota 2,5 karto daugiau nei 2021 metais. 2020 – 2021 metais šios licencijų rūšies išdavimo skaičiui įtakos turėjo COVID-19 pandemijos įvesti ribojimai.

Nuo 2021-07-01- 2022-06-30 savivaldybės išdavė 2922 šios rūšies licencijas.

14 pav. Vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius Lietuvos savivaldybėse 2022 m.

Iš pateikto 14 pav. matyti, kad analizuojamu laikotarpiu daugiausiai vienkartinių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išduota Vilniaus miesto (284 licencijos) ir Kauno miesto (252 licencijos) savivaldybėse.

2. 2022 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais vietų išsidėstymo tyrimas

Departamentas 2022 metais atliko ir mažmeninės prekybos tabako gaminiais vietų išsidėstymo Lietuvos teritorijoje tankumo tyrimą, pagal 2022 m. birželio 30 d. (toliau 2022 m.) savivaldybių pateiktą informaciją į VĮ Registrų centras Licencijų informacinę sistemą www.licencijavimas.lt apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais.

Tyrimo įvertinti Departamento surinkti duomenys apie savivaldybių išduotas licencijas nuo 2011 iki 2022 metų (žr. 1 lentelę).

2.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos

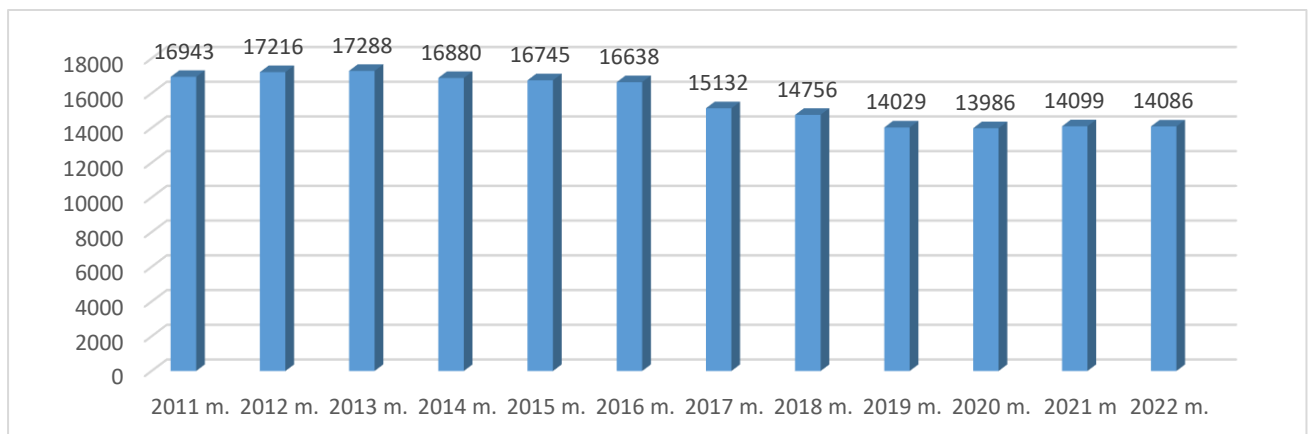
Savivaldybių pateiktais duomenimis, 2022 metų birželio 30 d. galiojo 14086 licencijos verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2011 – 2022 m. skaičius

Metai	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Licencijų skaičius	16943	17216	17288	16880	16745	16638	15132	14756	14029	13986	14099	14086

2022 metais, palyginti su 2021 metais, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius nežymiai sumažėjo - 13 licencijų.

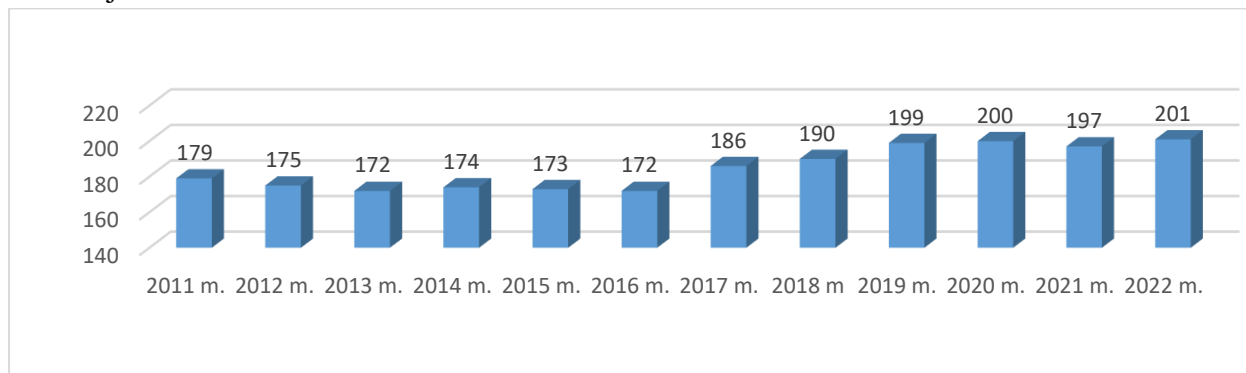
1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimas 2011 - 2022 m.

2.2. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių

2022 metais Lietuvoje vienai tabako gaminių mažmeninės prekybos licencijai tenka 201 gyventojas (2022 m. – 197 gyventojai). Tabako gaminių prieinamumo mažėjimui įtakus turėjo gyventojų skaičiaus Lietuvoje padidėjimas ir per metus šiek tiek sumažėjęs išduotų licencijų skaičius.

2 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais Lietuvoje 2011 – 2022 m.

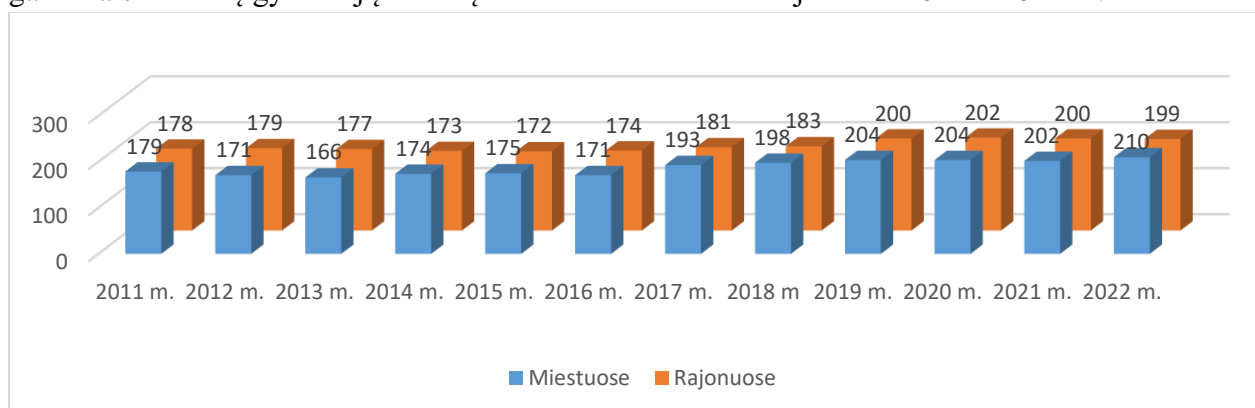
2.3. Tabako gaminių prieinamumo kitimo tendencijos pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose

Departamentas įvertino ir palygino tabako gaminių prieinamumą pagal vienai licencijai tenkanti gyventojų skaičių (toliau – prieinamumas) miestuose ir rajonuose.

3 pav. pateiktos tabako gaminių prieinamumo miestuose ir rajonuose 2011-2022 metais kitimo tendencijos.

Lietuvos miestų savivaldybėse tabako gaminių prieinamumas 2022 metais buvo 210 gyventojų vienai licencijai (2021 m. – 202 gyventojai). Tokį ženklų tabako gaminių prieinamumo sumažėjimą lėmė išaugęs gyventojų skaičius miestuose bei sumažėjęs galiojančių licencijų skaičius. Rajonų savivaldybėse tabako gaminių prieinamumas 2022 m. – 199 gyventojai (2021 m. – 200 gyventojų). Pateiktame 3 paveikslėlyje matyti, kad tabako gaminių prieinamumas rajonų savivaldybėse analizuojamais metais nežymiai padidėjo.

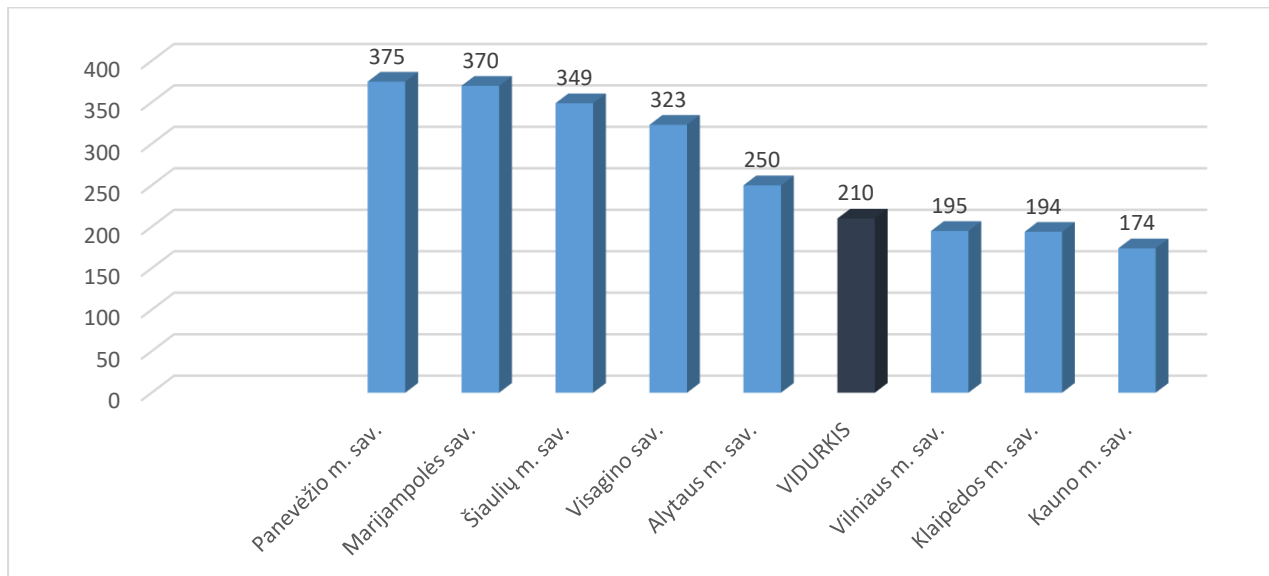
3 pav. Tabako gaminių prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkanti gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2022 m.

Mažiausias tabako gaminių prieinamumas 2022 metais yra Panevėžyje – 375 gyventojai 1 tabako gaminių mažmeninės prekybos licencijai (2021 m. – 366 gyventojai). Didžiausias

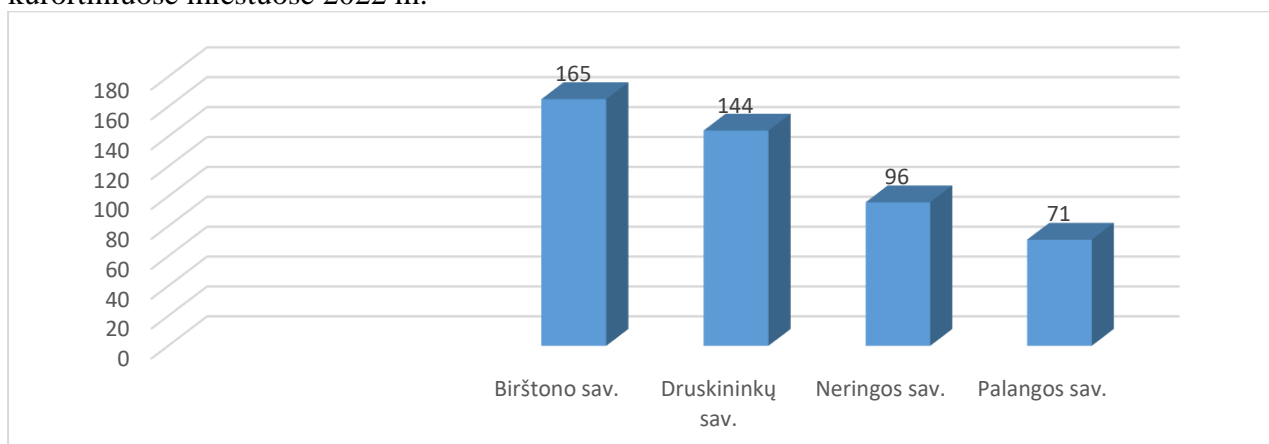
tabako gaminių prieinamumas yra Kauno mieste – 174 gyventojai 1 licencijai (2021 m. - 170 gyventojų) (žr. 4 pav.).

4 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2022 m. miestuose

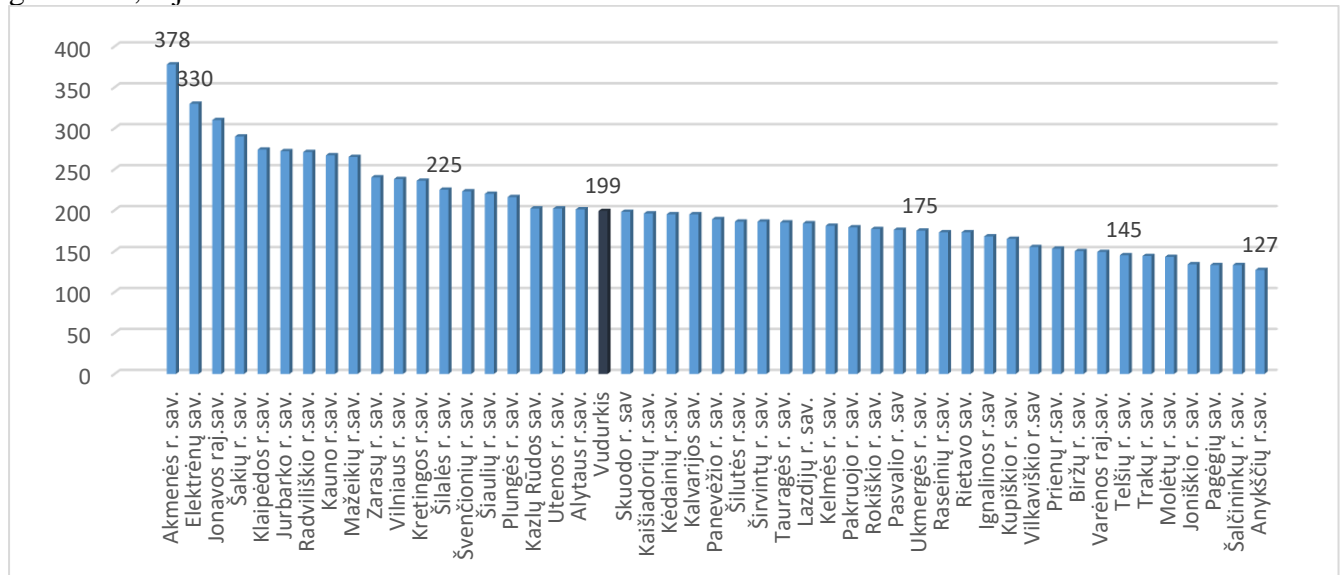
Atsižvelgiant į kurortinių miestų specifiką, šie miestai išskirti atskirai. 2022 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas Birštone – 165 gyventojai tenka vienai licencijai (2021 metais -155 gyventojai), didžiausias – Palangoje – 71 gyventojas, (2021 metais - 68 gyventojai) (žr. 5 pav.).

5 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais kurortiniuose miestuose 2022 m.

2022 metais rajonų savivaldybėse vidutiniškai vienai tabako gaminių prekybos licencijai tenka 199 gyventojų (2021 metais – 200 gyventojų) (žr. 6 pav.).

6 pav. Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, rajonuose 2022 m.

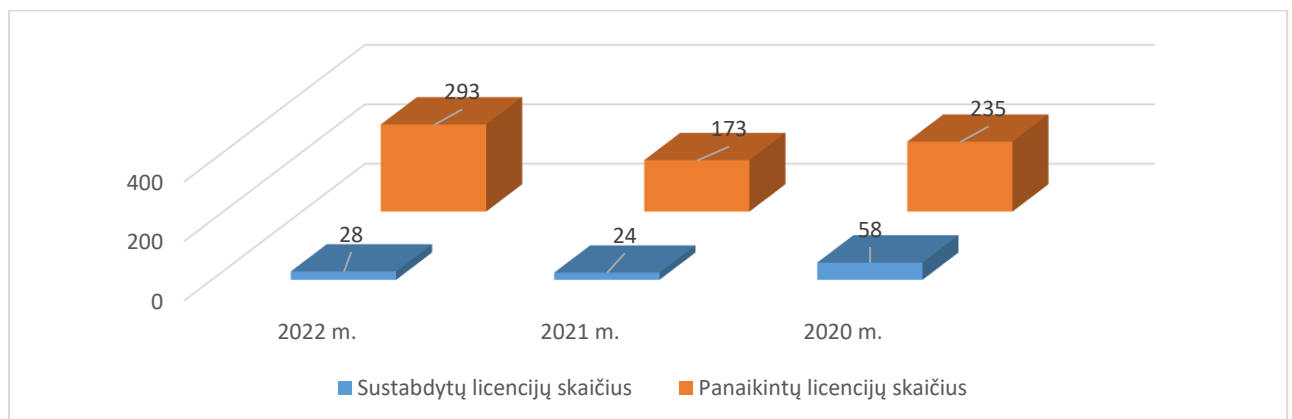

Vertinant tabako gaminių prieinamumą rajonuose, 2022 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas – Akmenės rajono sav. – 378 gyventojai (2021 metais – 368 gyventojai), didžiausias Anykščių rajone - 127 gyventojų (2021 metais – 126 gyventojų), (žr. 6 pav.).

2.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais savivaldybėse apžvalga

Departamentas surinko ir palygino duomenis apie savivaldybėse 2020 – 2022 m. sustabdytų licencijų ir panaikintų licencijų skaičių.

7 pav. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius 2020 – 2022 m.

2022 metais savivaldybės sustabdė tik 28 licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimą (2021 m. – 24 licencijų, 2020 m. – 58 licencijų), o panaikino 293 licencijų galiojimą (2021 m. – 173 licencijų, 2020 m. – 235 licencijų) (žr. 7 pav.).

2 lentelė. Sustabdytų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2022 metais

Eil. Nr.	Savivaldybė	Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius			
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą sustabdyti licencijos galiojimą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Kitais atvejais
1	Marijampolės sav.	5	5	0	0
2	Raseinių r. sav.	4	4	0	0
3	Mažeikių r. sav.	4	0	4	0
4	Jurbarko r. sav.	3	0	3	0
5	Prienuų r. sav.	2	2	0	0
6	Kitos savivaldybės	10	4	6	0
	Iš viso	28	15	13	0

Daugiausiai licencijų galiojimą sustabdė Marijampolės savivaldybė – 5 licencijas, Raseinių ir Mažeikių rajonų savivaldybės – po 4 licencijas (žr. 2 lentelė).

3 lentelė. Panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2022 m.

Eil. Nr.	Savivaldybė	Panaikintų licencijų skaičius				
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Įmonė likviduota ar išregistruota	Kitais atvejais
1.	Vilniaus m. sav.	90	0	15	75	0
2.	Klaipėdos m. sav.	38	0	38	0	0
3.	Kauno m. sav.	35	0	35	0	0
4.	Palangos sav.	24	0	24	0	0
5.	Tauragės r. sav.	15	1	0	14	0
6.	Mažeikių r. sav.	14	8	3	3	0
7.	Anykščių r. sav.	9	8	1	0	0
8.	Jonavos r. sav.	8	0	0	8	0
9.	Raseinių r. sav.	7	1	0	6	0
10.	Klaipėdos r. sav.	7	0	7	0	0
11.	Kaišiadorių r. sav.	6	1	0	5	0
12.	Radviliškio r. sav.	6	2	1	3	0
13.	Plungės r. sav.	5	0	5	0	0
14.	Kitos savivaldybės	29	7	11	11	0
	Iš viso	293	28	140	125	0

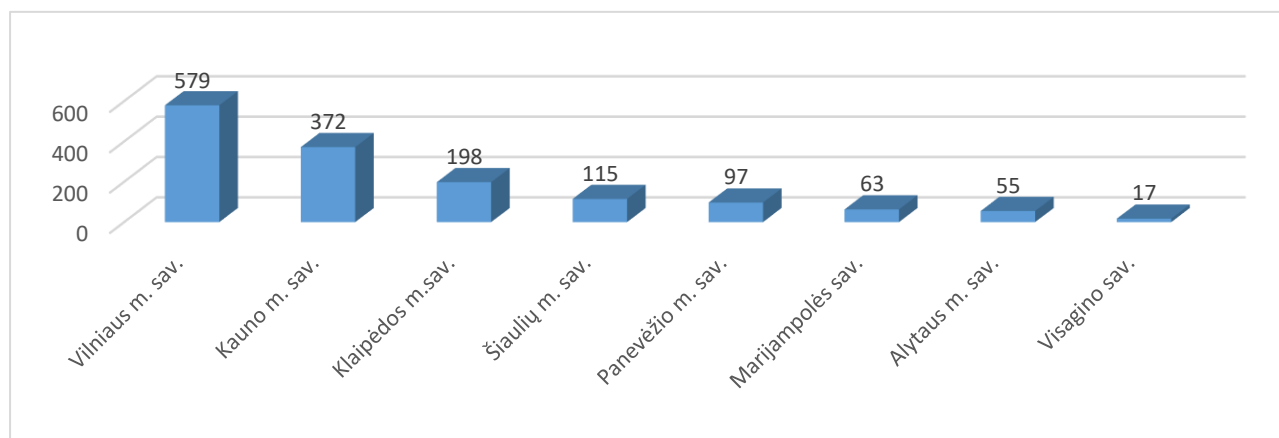
2022 metais savivaldybės panaikino 293 licencijas (2021 m. – 173 licencijas) verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, iš jų – 28 licencijos (10 proc.) panaikintos, įmonei pateikus prašymą panaikinti licenciją, 140 licencijos (47 proc.) panaikintos savivaldybės sprendimu, kai įmonė

nevykdo veiklos, 125 licencijos (43 proc.) panaikintos, kai įmonės likviduotos ar išregistruotos (žr. 3 lent.) Daugiausiai licencijų panaikino Vilniaus miesto savivaldybė – 90 licencijų, Klaipėdos miesto savivaldybė – 38 licencijas.

3. 2022 m. mažmeninės prekybos su tabako gaminiais susijusiais gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais vietų išsidėstymo tyrimas

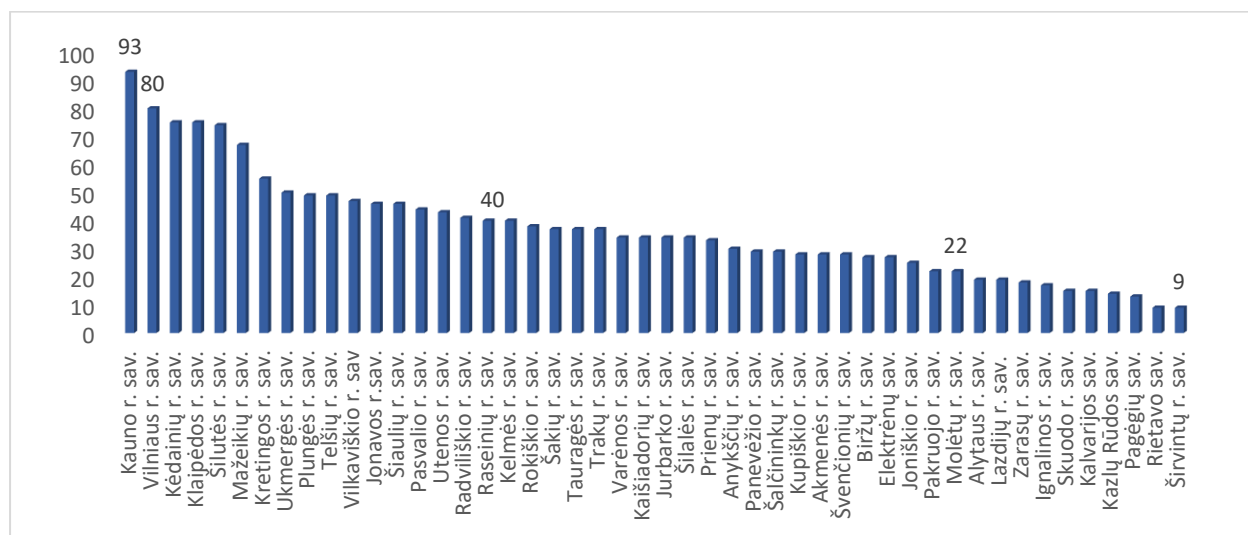
2021 m. gegužės 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Tabako, tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimams, įsigaliojo nauja licencijos rūšis – licencija verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais. Per šį laikotarpį (2021-05-01 – 2022-06-30) miestų ir rajonų savivaldybės išdavė 3371 licenciją verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais. Dėl trumpo šios rūšies licencijų išdavimo laikotarpio, Departamentas neanalizavo licencijų skaičiaus kitimo tendencijų. 1 ir 2 pav. pateikiamas šių licencijų skaičius ir jų pasiskirstymas pagal Lietuvos miestus ir rajonus.

1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais skaičius Lietuvos miestuose

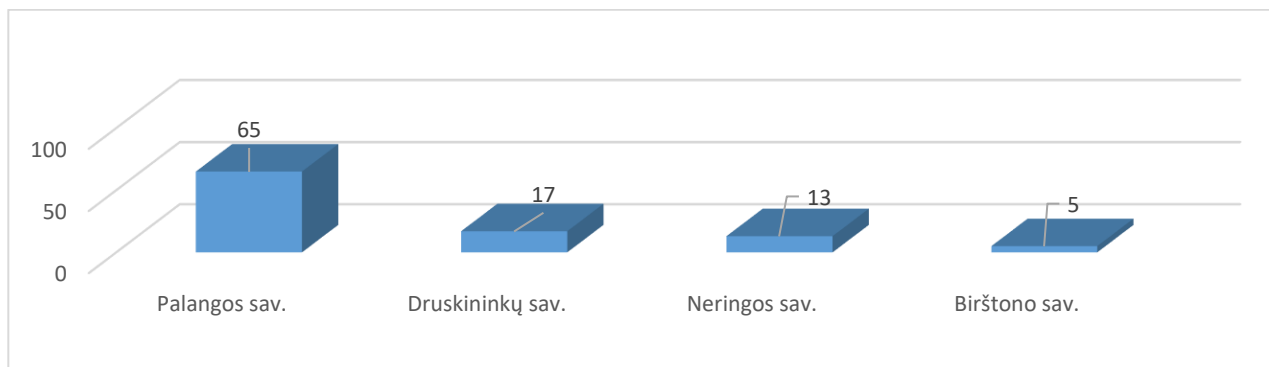
Daugiausiai šios rūšies licencijų išduota Vilniaus mieste – 579 licencijos ir Kauno mieste – 372 licencijos, mažiausiai – Visagine – 17 licencijų.

2 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais skaičius Lietuvos rajonų savivaldybėse

Lietuvos rajonų savivaldybėse licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais daugiausiai išduota Kauno rajono savivaldybėje – 93 licencijos ir Vilniaus rajono savivaldybėje – 80 licencijų. Mažiausiai šios rūšies licencijų išduota Rietavo ir Širvintų rajono savivaldybėse – po 9 licencijas.

3 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais skaičius Lietuvos kurortiniuose miestuose

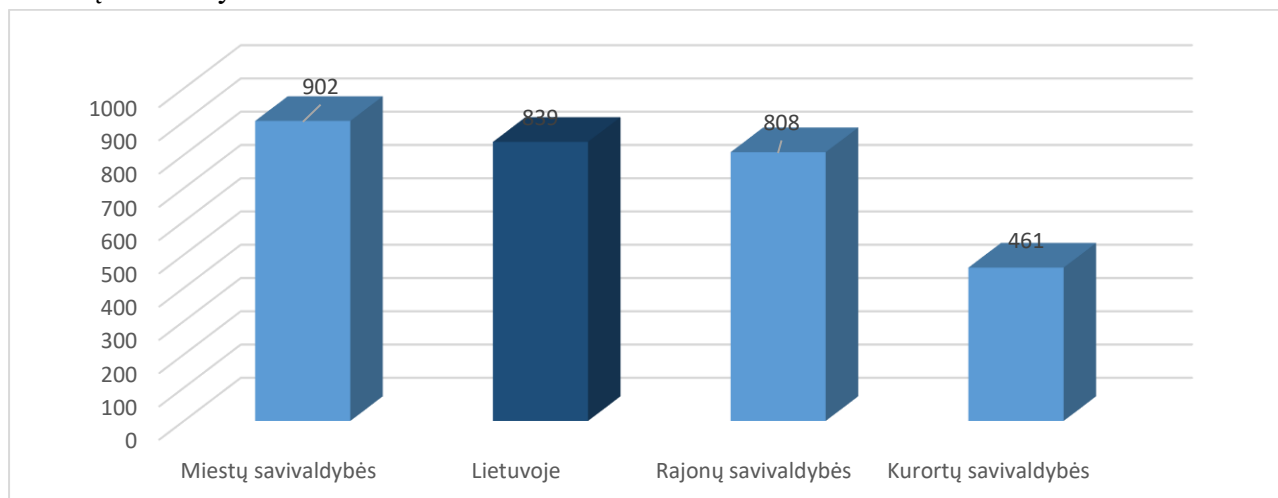

Kurortiniuose miestuose licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais daugiausiai išduota Palangoje – 65 licencijos, mažiausiai – Birštone – 5 licencijos.

Lietuvos Respublikoje 2022 m. birželio 30 d. vienai licencijai verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais tenka 839 gyventojai.

Departamentas taip pat įvertino gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais miestų, rajonų ir kurortų savivaldybėse (4 pav.). Miestų savivaldybėse vienai licencijai tenka 902 gyventojai, rajonų savivaldybėse – 808 gyventojai, o kurortuose- 461 gyventojas.

4 pav. Su tabako gaminiais susijusiais gaminiais prieinamumas Lietuvos miestų, rajonų, kurortų savivaldybėse 2022 m. birželio 30 d.

4. Išvados

4.1. Palyginus su 2021 metais, 2022 metais licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius padidėjo 3 procentais – iki 16515 licencijų. Taip pat padidėjo ir alkoholinių gėrimų prieinamumas skaičiuojant kiek gyventojų tenka vienai licencijai: 2022 metais – 171 gyventojas, 2021 metais – 174 gyventojai.

4.2. Palyginus 2022 metus su 2021 metais, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius sumažėjo – iki 14086 licencijų (2021 m. 14099 licencijos). Tabako gaminių prieinamumas sumažėjo: 2022 metais – 1 licencijai tenka 201 gyventojas, 2021 metais – 197 gyventojai 1 licencijai.

4.3. Tiriamuoju laikotarpiu, Lietuvoje nustatytos dar 2 naujos licencijų rūšys – licencija verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais ir licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, kurortinio, poilsio ir turizmo sezonų laikotarpiu.

4.4. Departamentas, vertindamas savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijas, skatina savivaldybes nuosekliai peržiūrėti išduotas licencijas, įvertinti jas pagal VĮ Registrų centro duomenis – ar licencijos turėtojas nėra išregistruotas iš Juridinių asmenų registro, paaiškėjus, kad išregistruotas, naikinti licencijos galiojimą, taip pat įvertinti, ar licencijos turėtojas vykdo licencijuojamą veiklą, o paaiškėjus, kad veikla nėra vykdoma, pasinaudoti teisės aktuose nustatyta galimybe sustabdyti licencijos galiojimą. Tai leistų žinoti vykdančių licencijuojamą veiklą įmonių ir licencijų skaičių Lietuvoje.

4.5. Departamentas, atlikdamas licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais pasiskirstymo Lietuvoje tyrimą, atkreipė dėmesį, kad LIS-e kai kurių savivaldybių pateikta informacija apie licenciją yra nepilna (nenurodyta alkoholinių gėrimų prekybos veiklos rūšis, neįrašyta licenciją išdavusios institucijos atsakingo asmens pareigos, vardas ir pavardė ir pan.). Atsižvelgiant į tai, kad LIS informacija apie licencijas yra vieša ir ja gali naudotis ne tik valstybės institucijos, bet ir ūkio subjektai bei fiziniai asmenys, Departamentas ragina savivaldybes peržiūrėti pateiktą informaciją, ir radus netikslumų, ją patikslinti.

Taip pat Departamentas atkreipia dėmesį, kad kai kurios savivaldybės sustabdydamos licencijos galiojimą ar panaikindamos licencijos galiojimą, LIS-e apie licencijos būseną įrašo tik savivaldybės direktoriaus įsakymo numerį ir datą. Esant tik tokiam įrašui nėra aišku, kodėl licencijos galiojimas sustabdytas ar panaikintas. Rekomenduojame savivaldybėms atkreipti į tai dėmesį, ir LIS pateikti visą informaciją, nurodant licencijos galiojimo panaikinimo ar sustabdymo teisinį pagrindą.